

Άρειος Πάγος 910/2015 (Β2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=9UQKACR19KY6VOSCPE9A20IEAVMA5Y&apof=910_2015

Θέμα

Εργατικό ατύχημα.

Περίληψη:

Εργατικό ατύχημα. Οικοδομικές εργασίες. Πρόστηση. Θάνατος του συγγενούς των εναγόντων, απασχολουμένου με σύμβαση εργασίας από εργολάβο ελαιοχρωματισμού υπό ανέγερση οικοδομής, εξ εργατικού ατυχήματος που οφείλεται σε αμέλεια και του αναιρεσειόντος εναγομένου πολιτικού μηχανικού, που είχε προστηθεί από τον, επιφυλάξαντα για τον εαυτό του την επίβλεψη και διεύθυνση των επί του έργου εργασιών κύριο αυτού (έργου), με καθήκοντα τη διεύθυνση και επίβλεψη του έργου, ήταν δε υπεύθυνος ως εκ του επαγγέλματος του στην τήρηση και εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων στην υπό ανέγερση οικοδομή. Ορθή ερμηνεία και εφαρμογή από το Εφετείο των σχετικών διατάξεων και με πλήρεις και σαφείς αιτιολογίες η απόφασή του. (Απορρίπτει αίτηση αναίρεσης κατά της 4803/2011 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών).

Αριθμός 910/2015

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές Γεώργιο Γιαννούλη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Χριστόφορο Κοσμίδη, Απόστολο Παπαγεωργίου, Παναγιώτη Κατσιρούμπα και Χρήστο Βруνιώτη Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση, στο Κατάστημά του, την 24η Μαρτίου 2015, με την παρουσία και της γραμματέως Σπυριδούλας Τζαβίδη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

ΤΟΥ ΑΝΑΙΡΕΣΕΙΟΝΤΟΣ: Μ. Ν. του Λ., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Αθανασίου Βαρλάμη και κατέθεσε προτάσεις.

ΤΩΝ ΑΝΑΙΡΕΣΙΒΛΗΤΩΝ: 1. Χ. Κ. του Δ., 2. Γ. Σ. του Ρ.(Γ. Σ. του Ρ.) κατοίκων ... οι οποίοι 1ος, 2ος δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο, 3. Κ. Μ. του Ρ. (Κ. Μ. του Ρ.) 4. W. συζ. Κ. Μ. (Β. συζ. Κ. Μ.), κάτοικοι ..., 5. Μ.Κ. Μ. του Κ. (Μ.Κ. Μ. του Κ.), 6. Ρ. Μ. του Λ. (Ρ. Μ. του Λ.), 7. Σ. συζ Ρ. Μ. (Σ. συζ. Ρ. Μ.), 8. Σ.Α. χήρα W. C. (Σ. Α. χα Β. Τ.) κάτοικοι ... οι οποίοι 3ος,4ος,5ος,6ος,7ος,8ος παραστάθηκαν δια δηλώσεως (ΚΠολΔ 242 παρ.2) του πληρεξουσίου δικηγόρου Νικολάου Αγγελάκου, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 30-10-2001 αγωγή των υπό στοιχεία 3- 8 ήδη αναιρεσίβλητων που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1179/2003 οριστική του ιδίου δικαστηρίου και 1095/2005 Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας ζήτησαν οι υπό στοιχεία 3-8 αναιρεσίβλητοι με την από 25-10-2005 αίτησή τους.

Εκδόθηκε η 1130/2010 απόφαση του Αρείου Πάγου, που αναίρεσε την 1095/2005 του Εφετείου Αθηνών και παρέπεμψε την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο συντιθέμενο από άλλους δικαστές.

Εκδόθηκε η 4803/2011 απόφαση του Εφετείου Αθηνών την αναίρεση της οποίας ζητεί ο ήδη αναιρεσείων με την από 23-11-2011 αίτησή του. Επ' αυτής εκδόθηκε η 1099/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, οποία κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση. Με την από 22-3-2014 κλήση των υπό στοιχεία 3- 8 ήδη αναιρεσίβλητων επανήλθε προς συζήτηση η από 23-11-2011 αίτηση του αναιρεσείοντος κατά της 4803/2011 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Παναγιώτης Κατσιρούμπας ανέγνωσε την από 8-10-2012 έκθεσή του ήδη αποχωρήσαντος από την υπηρεσία Αρεοπαγίτη Δημητρίου Μουστάκα, με την οποία εισηγείται την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως της 4803/2011 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Ο πληρεξούσιος του αναιρεσείοντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις διατάξεις του άρθρου 576 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι αν κατά τη συζήτηση της αναίρεσεως δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί και δεν λάβει μέρος με τον τρόπο που ορίζει

ο νόμος κάποιος από τους διαδίκους, ο Άρειος Πάγος εξετάζει ποιος επισπεύδει τη συζήτηση. Αν την επισπεύδει ο διάδικος που απουσιάζει, η υπόθεση συζητείται σαν να ήταν παρόντες οι διάδικοι. Αν όμως την επισπεύδει άλλος διάδικος, ερευνάται αν ο διάδικος ο οποίος δεν εμφανίστηκε ή αν και εμφανίστηκε δεν έλαβε μέρος στη συζήτηση με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα από τον επισπεύδοντα τη συζήτηση. Στην περίπτωση που δεν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη και η υπόθεση επαναφέρεται με νέα κλήτευση. Στην αντίθετη περίπτωση ο Άρειος Πάγος προχωρεί στη συζήτηση παρά την απουσία εκείνου που έχει κλητευθεί. Εξάλλου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 226 παρ. 4 εδ. γ και δ ΚΠολΔ, που εφαρμόζονται και στην αναιρετική δίκη κατά το άρθρο 575 εδ. β του ίδιου κώδικα, αν η συζήτηση αναβληθεί, ο γραμματέας οφείλει αμέσως μετά το τέλος της συνεδριάσεως να μεταφέρει την υπόθεση στη σειρά των υποθέσεων που θα συζητηθούν κατά τη δικάσιμο που ορίστηκε. Κλήση του διαδίκου για εμφάνιση στη δικάσιμο αυτή δεν χρειάζεται και η αναγραφή της υποθέσεως στο πινάκιο ισχύει ως κλήτευση όλων των διαδίκων. Προϋπόθεση, όμως, της εγκυρότητας της κλητεύσεως αυτής, συνεπεία της αναβολής της υποθέσεως και της εγγραφής αυτής στο πινάκιο, είναι, ότι ο απολειπόμενος ή μη νομίμως παριστάμενος, κατά τη μετ' αναβολή συζήτηση διάδικος είχε επισπεύσει εγκύρως τη συζήτηση, ή, είχε νομίμως και εμπροθέσμως κλητευθεί να παραστεί στη δικάσιμο κατά την οποία αναβλήθηκε η συζήτηση της υποθέσεως. Στην προκειμένη περίπτωση, με την από 22.3.2014 κλήση των έξη τελευταίων αναιρεσιβλήτων Κ. Μ. του Ρ. (Κ. Μ. του Ρ.), W. συζ. Κ. Μ. (Β. συζ. Κ. Μ.), Μ.Κ. Μ. του Κ. (Μ. Κ. Μ. του Κ.), Ρ. Μ. του Λ. (Ρ. Μ. του Λ.), S. συζ. Ρ. Μ. (Σ. σύζ Ρ. Μ.) και S. Α. χήρα W. C. (Σ. Α. χήρα Β. Τ.) επισπεύδεται η συζήτηση της με αριθμό εκθέσεως καταθέσεως ...21.12.2011, αιτήσεως του Μ. Ν. του Λ. κατ' αυτών και των Χ. Κ. του Δ. και Γ. S. του Ρ. (Γ. Σ. του Ρ.) περί αναιρέσεως της 4083/2011 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών, μετά την έκδοση της 1099/2013 αποφάσεως του Αρείου Πάγου, με την οποία κηρύχθηκε απαράδεκτη η επ' αυτής συζήτηση. Από την ...11.4.2012 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών Κ. Δ. και την ...21.3.2014 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Αθηνών Φ. Δ., με τις κάτω από αυτήν από 21.3.2014 δύο αποδείξεις, μια παραλαβής εγγράφου που θυροκολλήθηκε, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και τον αξιωματικό υπηρεσίας του Αστυνομικού Τμήματος Αρτέμιδος και μια παραλαβής συστημένης επιστολής, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και την ταχυδρομική

υπάλληλο Π. Κ., προκύπτει ότι ακριβές αντίγραφο της ως άνω αιτήσεως αναιρέσεως επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στους δύο πρώτους αναιρεσιβλήτους Χ. Κ. του Δ. και Γ. Σ. του Ρ. (Γ. Σ. του Ρ.). Επίσης από τις ...5.5.2014 και ...5.5.2014 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Αθηνών Φ. Δ., με τις κάτω από την δεύτερη από 5.5.2014 και 6.5.2014 δύο αποδείξεις, μια παραλαβής εγγράφου που θυροκολλήθηκε, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και την αξιωματικό υπηρεσίας του Αστυνομικού Τμήματος Αρτέμιδος και μια παραλαβής συστημένης επιστολής, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και την ταχυδρομική υπάλληλο Κ. Μ., προκύπτει, ότι ακριβές αντίγραφο της από 22.3.2014 κλήσεως προς συζήτηση της αιτήσεως αναιρέσεως για τη δικάσιμο της 25.11.2014, κατά την οποία αναβλήθηκε η συζήτηση για την στην αρχή της παρούσας αναφερομένη δικάσιμο, επιδόθηκε στους ίδιους δύο αναιρεσιβλήτους, ενώ από τις ...8.12.2014 και ...8.12.2014 εκθέσεις επιδόσεως του ίδιου δικαστικού επιμελητή Αθηνών Φ. Δ., με τις κάτω από την δεύτερη από 8.12.2014 και 9.12.2014 δύο αποδείξεις, μία παραλαβής εγγράφου που θυροκολλήθηκε, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και τον αξιωματικό υπηρεσίας του Αστυνομικού Τμήματος Αρτέμιδος και άλλη παραλαβής συστημένης επιστολής, υπογεγραμμένη από τον δικαστικό επιμελητή και την ταχυδρομική υπάλληλο Π. Κ., προκύπτει ότι σχετική από 5.12.2014 βεβαίωση της οικείας γραμματέως περί αναβολής της συζήτησης της αιτήσεως αναιρέσεως από τη δικάσιμο της 25.11.2014 για την σημειούμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο (24.3.2015), κατά την οποία έλαβε αριθμό πινακίου 9, με κλήση για να παραστούν κατά τη δικάσιμο αυτή, επιδόθηκε στους ίδιους δύο αναιρεσιβλήτους, οι οποίοι, όμως, δεν εμφανίστηκαν κατά την εκφώνηση της υπόθεσης από την σειρά του οικείου πινακίου ούτε εκπροσωπήθηκαν από πληρεξούσιο δικηγόρο. Επομένως και σύμφωνα με την προηγηθείσα νομική σκέψη, το δικαστήριο θα προχωρήσει στη συζήτηση της υποθέσεως παρά την απουσία κατά τη σημερινή, μετ' αναβολήν, δικάσιμο, των κλητευθέντων ως άνω αναιρεσιβλήτων (αρθ. 576 παρ. 2 εδ.3 ΚΠολΔ). Από το συνδυασμό των άρθρων 68, 556 και 558 του ΚΠολΔ συνάγεται ότι η αίτηση αναιρέσεως απευθύνεται κατά του νικήσαντος αντιδίκου του αναιρεσειόντος όχι δε και κατά του ομοδίκου του, ως προς τον οποίον είναι απαράδεκτη, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος, εφ' όσον η απόφαση δεν περιέχει διάταξη υπέρ αυτού, η οποία να βλάπτει τον αναιρεσειόντα (ολΑΠ 24/1997, ΑΠ 1331/2010). Επομένως η κρινομένη αίτηση αναιρέσεως κατά το μέρος της με το οποίο στρέφεται κατά των ομοδίκων του αναιρεσειόντος Χ. Κ. του Δ. και Γ. Σ. του Ρ. (Γ. Σ. του Ρ.), υπέρ των

οποίων η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως απ' αυτήν προκύπτει, δεν περιέχει διάταξη που να βλάπτει τον αναιρεσείοντα, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Από τα άρθρα 914 και 932 του ΑΚ και 1 και 16 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρο 38 παρ. 1 ΕισΝΑΚ), προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915, κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα δικαιούται να εγείρει την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσει πλήρη αποζημίωση μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτή μόνο οι γενικές διατάξεις (ολΑΠ 1117/1986, ΑΠ 876/2014, 938/2013). Επομένως, για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή, σε περίπτωση θανάτου του, οι συγγενείς του χρηματική ικανοποίηση, λόγω ψυχικής οδύνης, αρκεί να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, με την έννοια του άρθρου 914 του ΑΚ, δηλαδή αρκεί να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια ως προς την τήρηση των όρων ασφαλείας του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915 (ΑΠ 876/2014, 19/2014, 412/2008). Υπαίτια είναι η συμπεριφορά, η οποία οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια του ζημιώσαντος. Η αμέλεια, εξάλλου, συνίσταται στη μη καταβολή της δέουσας προσοχής και επιμέλειας, που κάθε συνετός άνθρωπος, κατά κρίση αντικειμενική, όφειλε και μπορούσε, κάτω από τις συγκεκριμένες περιστάσεις να καταβάλει. Κατά το άρθρο 922 του ΑΚ "ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μία υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του". Πρόστηση είναι η τοποθέτηση, διορισμός, χρησιμοποίηση από ένα πρόσωπο (τον προστήσαντα) ενός άλλου προσώπου (του προστηθέντος) σε θέση ή απασχόληση (διαρκή ή μεμονωμένη εργασία), που αποβλέπει στη διεκπεραίωση υποθέσεως ή υποθέσεων και γενικότερα στην εξυπηρέτηση των επαγγελματικών, οικονομικών ή άλλων συμφερόντων του πρώτου (προστήσαντος). Ειδικότερα, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 922,

681, 688-691 του ΑΚ, προκύπτει, ότι γενικώς ο εργολάβος, αφού δεν εξαρτάται από τον εργοδότη, δεν θεωρείται ότι βρίσκεται σε σχέση προσθήσεως μαζί του και συνεπώς είναι ανεύθυνος ο εργοδότης για τις υπαίτιες και άδικες πράξεις του εργολάβου ή των από αυτόν προστηθέντων προσώπων κατά την εκτέλεση του έργου. Στην περίπτωση όμως κατά την οποία ο εργοδότης έχει επιφυλάξει στον εαυτό του τη διεύθυνση και επίβλεψη της εκτελέσεως του έργου, ο εργολάβος, αφού υπακούει στις οδηγίες του, θεωρείται ως προστηθείς (βλ. σχ. ΑΠ 876/2014, 797/2014). Παράλληλα με τον προστήσαντα, εξάλλου, ευθύνεται, εις ολόκληρον, και ο προστηθείς, εφόσον συντρέχει και το υποκειμενικό στοιχείο της υπαιτιότητας αυτού. Κατά το άρθρο 926 εδ. α' του ΑΚ "αν από κοινή πράξη περισσοτέρων προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον". Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι ο προστήσας ευθύνεται για τις άδικες πράξεις του προστηθέντος, εις ολόκληρον με αυτόν, εφ' όσον τελέσθηκαν είτε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, η οποία του ανετέθη βάσει συμβάσεως (μίσθωσης εργασίας, εντολής κ.λ.π.), είτε επ' ευκαιρία ή και εξ αφορμής της υπηρεσίας, ακόμη δε και κατά κατάχρηση αυτής γενόμενες, εφόσον μεταξύ ζημιογόνου ενεργείας και υπηρεσίας υπάρχει εσωτερική συνάφεια. Είναι αδιάφορη η νομική σχέση που συνδέει τον προστήσαντα με τον προστηθέντα και αρκεί το γεγονός ότι ο τελευταίος, όταν αδικοπρακτούσε, τελούσε υπό τις οδηγίες και εντολές του προστήσαντος ως προς τον τρόπο εκπλήρωσης των καθηκόντων του, χωρίς να είναι απαραίτητη και η διαρκής επίβλεψή του, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση πάντως ο προστηθείς ενεργούσε προς διεκπεραίωση υποθέσεως και γενικά προς εξυπηρέτηση συμφερόντων (και) του προστήσαντος (ΑΠ 876/2014). Εξάλλου, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση όταν στο αιτιολογικό που συνιστά την ελάσσονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού δεν αναφέρονται καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του επί ζητήματος με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, και έτσι δεν μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόσθηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόσθηκε. Αντιθέτως η απόφαση δεν στερείται νόμιμης βάσης όταν οι ανωτέρω ελλείψεις αφορούν την εκτίμηση των αποδείξεων(άρθρ. 561 αρ. 1 ΚΠολΔ) και ειδικότερα αναφέρονται στην ανάλυση, στάθμιση και αξιολόγηση του πορίσματος που εξάγεται από αυτές, αρκεί μόνο το πόρισμα να εκτίθεται με σαφήνεια. Στην προκειμένη περίπτωση, με την

προσβαλλόμενη απόφαση, έγιναν δεκτά (μεταξύ άλλων) τα εξής πραγματικά περιστατικά: "Ο πρώτος εναγόμενος, ιδιοκτήτης οικοπέδου επί των οδών ... και ... στην Αρτέμιδα Αττικής, ανέθεσε στον δεύτερο εναγόμενο (ήδη αναιρεσείοντα), πολιτικό μηχανικό, την επίβλεψη και διεύθυνση της ανέγερσης οικοδομής στο χώρο αυτό, η οποία αποτελείτο από υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο. Την εκτέλεση του έργου ελαιοχρωματισμού των θυρών της οικοδομής αυτής ο πρώτος εναγόμενος ανέθεσε στον τρίτο εναγόμενο, εργολάβο ελαιοχρωματισμών. Ο τελευταίος στις 21.6.2000 προσέλαβε ως βοηθό ελαιοχρωματιστή με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου τον L. M., υιό του πρώτου και δεύτερης των εναγόντων, αδελφό της τρίτης ενάγουσας και εγγονό των λοιπών εξ' αυτών (εναγόντων). Την ίδια ημέρα (21.6.2000) και περί ώρα 14.30 έως 14.45 και ενώ ο τρίτος εναγόμενος απουσίαζε από την οικοδομή προκειμένου να αγοράσει υλικά για το βάψιμο και ο L. M. ήταν μόνος στην οικοδομή, ο τελευταίος ευρισκόμενος στο υπερυψωμένο ισόγειο της οικοδομής, πλησίον της κεντρικής εισόδου αυτής, όπου υπήρχε άνοιγμα - καταπακτή για φωταγωγό, διαστάσεων 1,5μ X 1,5μ και ενώ διήρχετο από το χώρο αυτό μεταφέροντας μία πόρτα, έπεσε μαζί με την πόρτα μέσα στο άνοιγμα με το κεφάλι, καταλήγοντας σε βάθος 4 μέτρων περίπου στο τσιμέντινο δάπεδο του φρεατίου όπου οδηγούσε το άνοιγμα αυτό. Το φρεάτιο αυτό ήταν δίπλα στο χώρο του υπογείου και συνδεόταν με αυτό με ένα άνοιγμα -πορτάκι στον κοινό τοίχο φρεατίου και υπογείου από το οποίο με προσπάθεια μπορούσε να διέλθει άνθρωπος. Στο ως άνω άνοιγμα του ισογείου υπήρχαν πρόχειρα τοποθετημένες δύο - τρεις σανίδες, οι οποίες όμως άφηναν ακάλυπτο το μεγαλύτερο μέρος αυτού. Εξαιτίας της πτώσης αυτής ο ως άνω εργαζόμενος L. M. υπέστη βαριές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, από τις οποίες ως μόνης ενεργού αιτίας επήλθε στις 6.7.2000 ο θάνατος αυτού στο Νοσοκομείο ΚΑΤ, όπου είχε διακομισθεί από το Κέντρο Υγείας Σπάτων. Η πτώση του ανωτέρω στο άνοιγμα -καταπακτή δεν έγινε άμεσα αντιληπτή από άλλα άτομα, ο ίδιος όμως, ο οποίος διατηρούσε τις αισθήσεις του, καθόσον δεν είχε υποστεί κατάγματα στο σώμα του παρά μόνο εκτεταμένες εκδορές του αριστερού ώμου και της συστοίχου ωμοπλατιαίας χώρας και τραύμα στο αριστερό αυτί, προσπάθησε να εξέλθει από το χώρο του φρεατίου, στο δάπεδο του οποίου υπήρχαν κηλίδες αίματος από τον τραυματισμό του στο κεφάλι και ιδίως στο αριστερό αυτί. Αυτός διήλθε μέσα στον υπόγειο χώρο από το προπεριγραφόμενο πορτάκι του κοινού τοίχου φρεατίου και υπογείου και προσπαθώντας να ανέβει τις σκάλες άκουσαν τις φωνές του ο πρώτος εναγόμενος και ο Δ. Σ., που εκείνη τη

στιγμή είχαν φθάσει στην οικοδομή, προκειμένου ο τελευταίος, εργολάβος ελαιοχρωματισμών, να δώσει προσφορά για τη βαφή της οικοδομής. Αυτοί τον βοήθησαν να ανέβει τις σκάλες του υπογείου, χωρίς να μπορούν να συνεννοηθούν μαζί του και να τους πει τι ακριβώς του συνέβη, επειδή δεν μιλούσε ελληνικά, αλλά μόνο πολωνικά και ειδοποιήθηκε ο τρίτος εναγόμενος, ο οποίος επέστρεψε στην οικοδομή και τον μετέφερε με το αυτοκίνητο του στο Κέντρο Υγείας Σπάτων. Εκεί, από την εξέταση που του έγινε, διαπιστώθηκε ότι έφερε θλαστικό τραύμα ινιακής χώρας τριχωτού κεφαλής και είχε έντονη κεφαλαλγία. Ακολούθως με ασθενοφόρο διεκομίσθη στο νοσοκομείο ΚΑΤ, όπου χειρουργήθηκε για αφαίρεση επισκληριδίου και υποσκληριδίου αιματώματος (Αρ) κροταφικά, στη συνέχεια τέθηκε σε μηχανική υποστήριξη αναπνοής και στις 6.7.2000 απεβίωσε λόγω βαρείας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης συμβατής με πρόσκρουση της κεφαλής. Με βάση τα πιο πάνω περιστατικά είναι πρόδηλο ότι ο θάνατος του συγγενούς των εναγόντων είναι εργατικό ατύχημα, αφού υπήρξε βίαιο συμβάν γενόμενο κατά την εκτέλεση της εργασίας του θανόντος. Το εργατικό αυτό ατύχημα και ο θάνατος του ως άνω συγγενούς των εναγόντων οφείλονται κατά κύριο λόγο και μάλιστα κατά ποσοστό 60% σε αμέλεια των εναγομένων, ήτοι του πρώτου εναγόμενου, κυρίου του έργου, ο οποίος είχε επιφυλάξει στον εαυτό του την επίβλεψη και τη διεύθυνση των επ' αυτής εργασιών δια του δευτέρου εναγομένου (ήδη αναιρεσειόντος), πολιτικού μηχανικού, ο οποίος, προστηθείς από αυτόν (πρώτο εναγόμενο) κατά την εκτέλεση του έργου, με καθήκοντα τη διεύθυνση και επίβλεψη του έργου, υπεύθυνος δε και ως εκ του επαγγέλματος του (άρθρο 315 § 1 ΠΚ), αλλά και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 ΠΔ 1073/1981 και 3§ 1, 2 του ΒΔ της 25.8.- 5.9.1920, όπως αντικαταστάθηκε με άρθρο 1 β' Ν 2943/1922 (βλ. ΑΠ 1577/2010 Δημοσίευση Νόμος) και του τρίτου εναγόμενου, προστηθέντος από τον πρώτο εναγόμενο, ο οποίος είχε επιφυλάξει στον εαυτό του την επίβλεψη και τη διεύθυνση των επ' αυτής εργασιών δια του δευτέρου εναγομένου, ο οποίος (τρίτος εναγόμενος) ως υπεργολάβος είχε προσλάβει και απασχολούσε τον θανόντα εργαζόμενο στην εκτέλεση του έργου ελαιοχρωματισμού των θυρών, την εκτέλεση του οποίου είχε αναλάβει αντί αμοιβής. Ειδικότερα, οι εναγόμενοι υπό τις ιδιότητες τους αυτές με βάση τόσο την επιμέλεια που επιβάλλεται με μέτρο το μέσο συνετό και επιμελή εκπρόσωπο του κύκλου δραστηριότητος τους, όσον και τους κανόνες που επιβάλλουν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων ή κανονισμών που επιβάλλουν όρους ασφαλείας των εργαζομένων, όπως αυτές των άρθρων 20 του ΠΔ 778/1980 "περί των μέτρων ασφαλείας κατά την

εκτέλεση οικοδομικών εργασιών", κατά την οποία "φωταγωγοί, φρεάτια ανελκυστήρων και εν γένει ανοίγματα επί των δαπέδων, δέον όπως προστατεύονται είτε περιμετρικώς δι' ανθεκτικών κιγκλιδωμάτων ύψους τουλάχιστον ενός (1.00) μέτρου και θωρακίων ύψους δεκαπέντε εκατοστών (0,15) του μέτρου, είτε δια της πλήρους καλύψεως των δι' αμετακίνητου στερεού σανιδώματος πάχους δύο και ημίσεως εκατοστών (0,025) του μέτρου, ηλουμένου επί ανθεκτικού πλαισίου εκ ξυλίνων λατακίων, είτε δια της τοποθετήσεως σιδηρού πλέγματος οπλισμού, στερεουμένου εντός της πλακός κατά την κατασκευή της" και του άρθρου 40 ΠΔ 1073/1981, κατά το οποίο "Καταπακταί δαπέδων, ανοίγματα κλιμάκων, υαλωταί στέγαι, φωταγωγοί, εκσκαφαί, τάφροι, φρεάτια αύλακες και άλλα επικίνδυνα χάσματα πρέπει να εξασφαλίζονται κατά πτώσεων περιμετρικώς δια στηθαίου μετά χειρολισθήρος ελαχίστου ύψους ενός (1,00) μέτρου από του δαπέδου, σανίδος μεσοδιαστήματος και θωρακίου (σοβατεπί), ή της επικαλύψεως ικανής αντοχής", δεν φρόντισαν, όπως κάθε μετρίως συνετός άνθρωπος θα έπραττε και όπως οι ίδιοι μπορούσαν να πράξουν λόγω των ιδιοτήτων τους, να προβούν προς εξασφάλιση κατά πτώσεων εντός του ως άνω ανοίγματος -καταπακτής των εργαζομένων στην περιφραξη με ανθεκτικά προστατευτικά κιγκλιδώματα ή επικάλυψη αυτού με στέρεο υλικό, κατά τα οριζόμενα στις ως άνω οικείες διατάξεις, δοθέντος και του ότι το άνοιγμα αυτό, λόγω της θέσης και των διαστάσεων αυτού, ήταν επικίνδυνο για τους εργαζόμενους στην οικοδομή, αλλά αντίθετα άφησαν ακάλυπτο το μεγαλύτερο μέρος αυτού τοποθετώντας πρόχειρα δύο -τρεις σανίδες με αποτέλεσμα την πτώση του ως άνω εργαζομένου σε αυτό και το θανάσιμο τραυματισμό του". Με βάση τις παραδοχές αυτές, η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πλήρης, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, οι οποίες δικαιολογούν απολύτως το αποδεικτικό πόρισμα, στο οποίο το Εφετείο κατέληξε, ήτοι ότι υπάρχει υπαιτιότητα του εναγομένου και ήδη αναιρεσιόντος, όσον αφορά την πρόκληση του ως άνω ατυχήματος, εξαιτίας του οποίου επήλθε ο θάνατος του εν λόγω εργαζομένου, αφού αναφέρεται σαφώς και χωρίς ενδοιασμούς, ότι ο αναιρεσιών είχε προστηθεί από τον ιδιοκτήτη της οικοδομής, ώστε να επιβλέπει την κατασκευή αυτής και κατά την ανατεθείσα σ' αυτόν διεύθυνση των εργασιών ανεγέρσεως της, να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα ασφαλείας, ώστε να αποφευχθεί οποιοδήποτε ατύχημα των εργαζομένων σ' αυτή και ότι τα μέτρα αυτά δεν ελήφθησαν, με αποτέλεσμα την πρόκληση του ως άνω ατυχήματος.

Συνεπώς, ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως, κατά το σκέλος του με το οποίο αποδίδεται στην προσβαλλομένη η από τον αριθμό 19 του ΚΠολΔ πλημμέλεια και ειδικότερα ότι σ' αυτήν (προσβαλλομένη) δεν εξειδικεύεται σε τι συνίσταντο οι υποχρεώσεις αυτού και πώς συνδέεται η πρόκληση του ως άνω ατυχήματος με την άσκηση των καθηκόντων του ως πολιτικού μηχανικού ούτε αναφέρεται αν ο κύριος του έργου συμμορφώθηκε με υποδείξεις και μέτρα ασφαλείας, που του είχε προτείνει αυτός, ως επιβλέπων, είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος, εφόσον ο αναιρεσείων, κατά τις παραδοχές της προσβαλλομένης, υπήρξε προστηθείς του ιδιοκτήτη, με την υποχρέωση να λαμβάνει, κατά την διεύθυνση των εργασιών κατασκευής της οικοδομής, τα προσήκοντα μέτρα ασφαλείας τα οποία προσδιορίζονται, και να επιτηρεί την τήρηση τους, προς αποφυγή ατυχημάτων. Ως αβάσιμος είναι απορριπτέος ο λόγος αναιρέσεως και κατά το έτερο σκέλος του με το οποίο αποδίδεται στην προσβαλλομένη η από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια της παραβίασης με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 4,5,7 παρ. 1 και 5 του ν. 1396/1983, 2 και 8 του π.δ. 305/1996, 111 του π.δ. 1073/1981, 15 ΠΚ και 914, 922, 932 Α.Κ, τις οποίες το Εφετείο, με τις ως άνω παραδοχές, ορθά ερμήνευσε και εφήρμοσε. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων ως ηττηθείς, στα δικαστικά έξοδα των παρόντων, έξη τελευταίων αναιρεσιβλήτων, σύμφωνα με τα άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 23.11.2011, με αριθ. εκθέσεως καταθέσεως ...21.12.2011, αίτηση του Μ. Ν. κατά των: 1) Χ. Κ. του Δ., 2) Γ. Σ. του Ρ. (Γ. Σ. του Ρ.), 3) Κ. Μ. του Ρ. (Κ. Μ. του Ρ.), 4) W. συζ. Κ. Μ. (B. συζ. Κ. Μ.), 5) Μ.Κ. Μ. του Κ. (Μ.Κ. Μ. του Κ.), 6) Ρ. Μ. του Λ. (Ρ. Μ. του Λ.), 7) S. συζ. Ρ. Μ. (Σ.ς σύζ Ρ. Μ.) και 8) S. Α. χήρα W. C. (Σ. Α χήρα Β. Τ.), περί αναιρέσεως της υπ' αριθ. 4803/2011 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα των έξη τελευταίων αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει στο ποσόν των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.
ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 25 Μαΐου 2015.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 22 Ιουνίου 2015.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ